

PELESOS VIDURINĖ MOKYKLA LIETUVIŲ MOKOMĄJA KALBA

DAINUOJAMOJI TAUTOSAKA.
LIETUVIŲ LIAUDIES DAINA „EINA NAŠLAITĖLĖ“

Lietuvių literatūros pamokos 8 klasei
planas

Lietuvių kalbos ir literatūros vyr. mokytoja
Vilma Kvedaravičienė

Klasė: 8

Tema: Dainuojamoji tautosaka. Lietuvių liaudies daina „Eina našlaitėlė“.

Tikslai:

1. Mokyti suvokti ir atskleisti lietuvių liaudies dainų grožį;
2. Mokyti pastebėti liaudies dainos stilistinių figūrų ypatumus;
3. Ugdyti meilę dainuojamajai tautosakai.

Pamokos tipas ir forma:

Dainos skaitymo, dainų įrašų klausymo, pokalbio.

Metodai ir būdai:

Raiškūs skaitymas, euristinis pokalbis, dainos teksto analizė, dainos klausymas.

Kabineto paruošimas:

Prieš pamoką paruošiami lietuvių liaudies dainų įrašai. Ant pirmo suolo išdėliojami lietuvių liaudies dainynai, kad moksleiviai prieš pamoką ar po jos galėtų pasidomėti šiais leidiniais.

Mokymo priemonės:

1. Urba K. skaitiniai 8 klasei. Pirmoji knyga. K., 1998 m.
2. Lietuvių liaudies dainynai.
3. Lietuvių liaudies dainų muzikiniai įrašai.

Pamokos situacija

Tai įvadinė pamoka. Todėl mokiniai bus supažindinami su dainuojamąja tautosaka, klausomasi liaudies dainų įrašų, aptariamasi ir analizuojamas lietuvių liaudies dainos „Eina našlaitėlė“ tekstas.

Praeitą pamoką mokiniams buvo užduota glaustai susipažinti su teorine medžiaga apie dainuojamosios tautosakos pagrindinius bruožus.

Pamokos eiga:

I. Pirminio suvokimo ryškinimas ir ankstesnių žinių įtvirtinimas.

Lentoje užrašoma:

Lietuvių liaudies daina „Eina našlaitėlė“.

Naudojami metodai: *raiškūs skaitymas, pokalbis*.

Mokiniai raiškiai skaito dainos tekstą. Po to išsako savo įspūdžius.

- Kokia šios dainos nuotaika?
- Suraskite žodžius, ką rašytojas ir poetas Balys Sruoga yra pasakęs apie lietuvių liaudies dainas?
- Kas yra lyrizmas?
- Kaip dainos atspindi tautos charakterį?
- Prisiminkite, kokios yra tautosakos rūšys?
- Kokias žinote dainų temines grupes?

II. Dainos estetikos ir poetiškumo suvokimo gilinimas.

Naudojami metodai: *Raiškūs skaitymas, euristinis, informacinis pokalbis, analizė*.

Mokytoja dar kartą raiškiai perskaito dainos „Eina našlaitėlė“ tekstą.

- Suraskite dainos tekste deminutyvų; kokia jų prasmė? (Atsakymą motyvuoti ir pagrįsti pavyzdžiais).

- Personifikacija arba įsmeninimas. Šios meninės priemonės talpumas ir poetiškumas.
- Liepos medžio mitologinė traktuotė. (Deivės Laimos medis).
- Jovaro medžio mitologinė paskirtis. (Pasaulio medžio samprata lietuvių pasaulėžiūroje ir liaudies kūryboje. Rasti paralelių su kitomis tautosakos formomis).
- Paralelizmo sąvoka. Paralelizmo pavyzdžiai šioje dainoje.
- Kur glūdi lietuvių liaudies dainos „Eina našlaitėlė“ poetiškumas ir grožis?

III. Apibendrinimas.

Dainų įrašų klausymas. Pokalbis.

- Mokiniai klausosi lietuvių liaudies dainų įrašų.
- Svarsto, ar lyrizmas yra svarbiausias lietuvių liaudies dainų bruožas. Kaip tai siejama su tautos istorija, charakteriu, gamtos sąlygomis.

IV. Namų darbų skyrimas.

Pasirinktinai:

Išmokti padainuoti šią dainą arba parašyti esė „Lietuvių liaudies dainos. Istorinė relikvija ar žmogaus saviraiškos priemonė?“